

УДК 316.775

DOI [https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2021.2\(46\).7](https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2021.2(46).7)

О. І. Зіненко

аспірантка

e-mail: markrashbel@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4071-0440

Українська академія друкарства

вул. Під Голоском, 19, м. Львів, Україна, 79020

ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ДИСКРИМІНАЦІЇ ТА РОБОТИ З ДІТЬМИ В УКРАЇНІ

Мета статті – дослідження інформаційної політики в Україні стосовно дискримінації загалом та дітей зокрема через законодавство та роботу громадських організацій. Проаналізувавши чинні норми, можна встановити їх доцільність, повноту, недоліки для подальшого їх розвитку та успішної імплементації, адже саме вони становлять основу творення толерантного суспільства.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовані методи аналізу, синтезу інформації для вивчення кожної структурної одиниці документа та узагальнення отриманих висновків; порівняння для виявлення спільних та унікальних рис документів; абстрагування, щоб виокремити положення, які стосуються роботи з дітьми; дедуктивний метод для підбиття підсумків.

Результати. У статті проаналізовані державні норми інформаційної політики, що стосуються дискримінації вразливих груп (зокрема дітей), роботу Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення, громадських організацій та Комісії з журналістської етики. Розглянуто підручники та посібники для журналістів, які є ефективним допоміжним елементом у створенні толерантного контенту та роботі з героями. Результатом дослідження можна вважати повну картину інформаційної політики України щодо дискримінації, її висвітлення та журналістської роботи з темою.

Новизна. Хоча увагу на інформаційну політику українські науковці звертали й раніше, потрібно сказати, що досліджень, пов'язаних з дискримінацією, наразі проведено не було. Зважаючи на актуальність теми й суспільний запит на неї, стаття вперше узагальнює наявну нормативну базу із цього питання.

Практичне значення. Акумулювавши інформацію про нормативну основу роботи з дітьми як уразливою групою, можна йти в напрямі її покращення та повноцінної практичної реалізації в роботі журналістів. Стаття буде слугувати основою для подальших досліджень у галузі.

Ключові слова: інформаційна політика, дискримінація, журналістика, законодавча база, діти.

I. Вступ

Інформаційна сфера вже давно набула особливої важливості в житті як суспільства загалом, так і кожної окремої людини зокрема. Канали, способи подання та сама інформація вже стали об'єктом нагляду та контролю держави. Стандарти діяльності в цій сфері прописані не тільки на законодавчому рівні, а й у професійних кодексах, громадські організації також працюють над створенням правил роботи з текстами та наглядають за виконанням законів та приписів.

Інформаційна політика покликана контролювати створення, розповсюдження та зберігання інформації. Залежно від інтерпретації та способів подання повідомлення формується відповідне сприйняття певних подій та явищ у суспільстві, створюючи загальнонаціональну ідеологію. Отож, будь-яка хвиля нових настроїв піддається інтерпретуванню держави, громадських діячів та організацій, а також ЗМІ, забезпечуючи підтримку чи відторгнення певних ідей. Тому за допомогою правильно вибудованої інформполітики можна створювати модель поведінки та підтримувати її як новий моральний канон.

Стоячи на шляху реформування чи не всіх сфер життя, українське суспільство починає приймати нові способи мислення стосовно не тільки національних, економічних та політичних питань, але й загальнолюдських тем толерантності та прийняття Іншого. Наприклад, усе частіше в ЗМІ висвітлюють теми фемінізму, ЛГБТІК, релігійних та національних меншин. Але хоча на законодавчому рівні прописані заборони дискримінації меншин за будь-якими ознаками, такі повідомлення не завжди подають у позитивному ключі. В Україні ця сфера інформації все ще потребує доопрацювання теоретичного та практики в реалізації. Та все ж, на нашу думку, рівень

толерантності та професійної етики самих учасників інформаційної діяльності також відіграє велику роль, адже саме з їхнього посилення суспільство засвоює ідеї рівності.

Питання інформаційної політики з різних поглядів порушували у своїх працях такі українські дослідники, як: І. Арістова [1], І. Березовська [2], І. Боднар [3], Л. Губерський та Є. Камінський [4], В. Гурковський [5], В. Негодченко [9], Ю. Нестеряк [10], М. Пахнін [11; 12], Г. Почепцов та С. Чукут [14], В. Пожуєв [13], Є. Романенко [24], І. Сопілко [25], В. Степанов [26] та ін. Проте теми інформаційної політики щодо дискримінації не було приділено належної уваги.

II. Постановка завдання та методи дослідження

Метою статті є дослідження, аналіз та узагальнення існуючих сьогодні в Україні засобів інформаційної політики щодо дискримінації загалом і дітей зокрема.

У ході дослідження використані такі методи: аналізу й синтезу інформації – для вивчення наявних норм діяльності журналістів та узагальнення висновків; порівняння – для виявлення загальних рис усіх норм і унікальних для кожної з них; абстрагування – для визначення положень щодо роботи конкретно з дітьми; дедуктивний – для підбиття підсумків.

III. Результати

Державна інформаційна політика – це діяльність держави, спрямована на формування та регулювання середовища, в якому задовольняються інформаційно-комунікативні потреби громадян України, суспільства й держави [8]. І хоча Закон «Про інформацію» [21] не подає визначення державної інформаційної політики, у ньому прописані основні напрями діяльності держави в інформаційній сфері:

- забезпечення доступу кожного до інформації;
- забезпечення рівних можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації;
- створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства;
- забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень;
- створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування;
- постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів;
- забезпечення інформаційної безпеки України;
- сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору.

Зазначення в тексті закону про право кожного на інформацію автоматично заперечує дискримінацію за будь-якими ознаками в цій сфері. Закон «Про доступ до публічної інформації» [16] також забезпечує право кожного громадянина на інформацію.

Прямі положення про державну політику визначені у ст. 5 Закону «Про видавничу справу» [15] та ст. 4 та 7 Закону «Про телебачення та радіомовлення» [23]. Держава гарантує свободу, захист, підтримку книговидавничої сфери, протидію монополізації, проводить підтримку національних меншин через відповідні органи виконавчої влади із залученням національно-культурних товариств, а також Українського інституту книги. Водночас держава гарантує права громадян на інформацію, пропаганду програм вітчизняного виробництва, захист від монополізації. Згідно зі ст. 7 Закону «Про телебачення та радіомовлення» [23], держава всіма можливими законними засобами не допускає в інформаційних та інших телерадіопрограмах систематичного цілеспрямованого безпідставного загострення уваги на війні, насильстві і жорстокості, розпалюванні расової, національної та релігійної ворожнечі або позитивного їх подання (трактування). Цією статтею забороняється пропаганда винятковості, зверхності або неповноцінності осіб за ознаками їх релігійних переконань, ідеології, належності до тієї чи іншої нації або раси, фізичного або майнового стану, соціального походження.

Водночас в інших законах стосовно професійної медійної діяльності можна віднайти інформацію про інформаційну політику без створення прямої статті. Наприклад, у Законі «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» [17] держава гарантує економічну самостійність та забезпечує економічну підтримку діяльності друкованих засобів масової інформації, запобігає зловживанню монополічним становищем на ринку з боку видавців і розповсюджувачів друкованої продукції. Також визначається заборона пропаганди дискримінації за всіма параметрами та розпалювання ворожнечі. Закон України «Про інформаційні агентства» [20] забороняє поширювати інформацію, що розпалює війну, насильство і жорстокість, расову, національну, релігійну ворожнечу.

Отже, можна зробити висновок, що основні закони, які працюють у сфері інформаційної діяльності, проголошують рівність усіх громадян на здобуття та поширення інформації, яка не порушує законів, при тому також визначає обов'язок медіа дотримуватися толерантного зображення меншин.

Показ дітей у ЗМІ потребує особливої обережності та чуйності, адже вони не можуть стати на свій захист самостійно, а також уповні відповідати за свої слова та дії. Права дітей в інформаційній сфері держава захищає в Конституції, Семейному, Цивільному та Кримінальному кодексах, у вищезазначених галузевих законах, а також ратифікованих Україною Конвенціях ООН про права дитини та Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, у законах «Про захист суспільної моралі» (ст. 7 «Захист неповнолітніх від негативного впливу продукції сексуального чи еротичного характеру») [19] та «Про охорону дитинства» [22].

У Законі «Про охорону дитинства» особливу увагу потрібно звернути на ст. 9 та 20. Стаття 9 визначає право кожної дитини на створення, збирання та зберігання будь-якої інформації, для чого держава сприяє поширенню матеріалів для дітей, роботі ЗМІ у створенні контенту для дітей, створенню пільгових умов для такої діяльності. У ст. 20 заборонено пропагування в засобах масової інформації культу насильства і жорстокості, розповсюдження порнографії та інформації, що зневажає людську гідність і завдає шкоди моральному благополуччю дитини. У Законі «Про телебачення та радіомовлення» ст. 62 «Захист суспільної моралі та забезпечення прав неповнолітніх і юнацтва» забороняє розповсюджувати та анонсувати програми, які можуть зашкодити неповнолітнім (окрім визначеного добового відрізка з 23.00 до 6.00) та способи маркування таких програм. Особливо важливим пунктом є третій, який зобов'язує журналістів узяти дозвіл на розповсюдження особистих даних неповнолітніх порушників чи інформацію про самогубство неповнолітнього у батьків чи опікуна, а також відповідних правоохоронних органів. У Законі «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» ст. 3 забороняє розголошення будь-якої інформації, яка може призвести до вказання на особу неповнолітнього правопорушника без його згоди і згоди його законного представника.

В Україні створені органи державної виконавчої влади, які покликані реалізовувати та контролювати державну інформаційну політику. Державний комітет телебачення та радіомовлення є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України. Основні завдання Державного комітету телебачення й радіомовлення України полягають в участі у формуванні та реалізації державної політики в інформаційній і видавничій сферах, у сфері захисту суспільної моралі; сприянні реалізації конституційного права на свободу слова; координації діяльності в інформаційній та видавничій сферах; здійсненні державного регулювання і контролю в інформаційній та видавничій сферах; сприянні розвитку інформаційного суспільства; розширенні національного інформаційного простору.

Національна рада з питань телебачення та радіомовлення є конституційним, постійно діючим колегіальним органом, метою діяльності якого є нагляд за дотриманням законів України у сфері телерадіомовлення, а також здійснення регуляторних повноважень, передбачених цими законами. З 2016 р. цей орган працює над створенням безпечного медійного простору для дітей. Обговорюючи особливо дражливі проблеми, експерти створюють спільні акти узгодження, які зобов'язуються дотримуватися телерадіокомпанії, а також інтернет-видання та преса. Уже існують такі акти:

1. «Захист дитини, що зазнала сексуального насильства, при залученні до медіа виробництва» (4 листопада 2016 р.).
2. «Висвітлення засобами масової інформації теми суїциду» (22 листопада 2017 р.).
3. «Висвітлення засобами масової інформації теми участі дітей у збройних конфліктах» (19 листопада 2018 р.).
4. «Висвітлення засобами масової інформації випадків насильства та жорстокості» (12 лютого 2020 р.).

Зараз експертна комісія працює над проектом п'ятого акту під назвою «Висвітлення засобами масової інформації випадків булінгу (цькування)».

Підписавши Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, Україна взяла на себе зобов'язання наблизити своє законодавство до європейських канонів. Проект «ЄС та Рада Європи працюють разом для підтримки свободи медіа в Україні» [18] покликаний упровадити міжнародні стандарти журналістської роботи, взаємодії мовників та держави, діяльності Суспільного мовника, а також зміцнення позицій наглядового органу та внесення змін у законодавство. Новий український закон про медіа повинен бути наблизений до Директиви ЄС про аудіовізуальні медіапослуги 2018/1808 [6]. Разом з багатьма іншими параметрами вона проголошує заборону дискримінації та захист дітей від шкідливого впливу медіа та реклами. Зокрема, ст. 6 забороняє дискримінацію за будь-якими ознаками, ст. 7.1, 7.3 наголошують на правах отримання медіапослуг людей з інвалідністю, ст. 9.1.c встановлює стандарти антидискримінаційних матеріалів, ст. 28b.1.b покладає на провайдерів обов'язок захисту користувачів від матеріалів дискримінаційного характеру, ст. 30.2 зобов'язує регуляторні органи держави сприяти різноманіттю культур, мов, ідей тощо у медіа, проваджувати принципи недискримінації та рівності. Дітям присвячені такі статті Директиви: 6a – захищає неповнолітніх від можливої психологічної, фізичної, моральної шкоди через медіа; 9.1.g, 9.1.4 – правила створення та використання комерційної інформації для дітей, а також намір зниження таких повідомлень; 28b.1.a – захист неповнолітніх від відеоматеріалів шкідливого характеру. Окремо потрібно виділити ст. 28b.3, яка встановлює перелік можливих заходів для провайдерів у сфері захисту неповнолітніх від шкідливого контенту, до яких належать створення прозорих механізмів нагляду батьків та суспільства за пропонованим провайдером контентом, системи маркування контенту для різних вікових аудиторій та перевірки віку користувачів, простої схеми розгляду скарг, а також забезпечення заходів з підвищення медіаграмотності дітей, підлітків та батьків. Також директива наголошує на необхідності саморегуляції медіа у питаннях інформаційної політики та поданні матеріалів: редакціям потрібно звернути особливу вагу на пропорційність матеріалів за темами та кількістю, відображення думки всіх сторін події, надання права голосу меншинам та дітям, встановлення контролю над мовою ворожнечі.

Як один з важелів саморегуляційних процесів у редакціях працює Кодекс етики українського журналіста [7]. Хоча за його порушення не передбачено офіційних санкцій, він встановлює правила професійної поведінки журналістів у сфері, проголошуючи права людини чи не основним параметром діяльності. Він проголошує недоторканість приватного життя, заборону дискримінації за будь-якими ознаками, а також наголошує на особливості роботи з дітьми (ст. 3, 15 та 18).

В Україні також створена Комісія з журналістської етики, основне завдання якої полягає у вирішенні конфліктних ситуацій у сфері, а також покращенні роботи на основі єдиного стандарту роботи, а саме Кодексу етики українського журналіста. Комісія виносить рішення, спираючись на норми законодавства України, ст. 19 Декларації прав людини, ст. 10 Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод, ст. 34 Конституції України тощо.

Громадські організації також відіграють роль у формуванні контенту. Вони допомагають журналістам створити коректний контент, а також їхні сайти можуть слугувати джерелом інформації. Крім того, вони створюють підручники, які більш детально розкривають проблематику розповіді про меншини, наголошують на особливо чутливих моментах для відображення, рекомендують правильні слова. Сьогодні легко можна знайти рекомендації для створення матеріалу про будь-яку групу. Наприклад, ГО «Інсайт», яка працює над захистом ЛГБТІК-людей, а також просвітою суспільства з питань гомосексуальності, створила Курс для журналістики «Як писати про ЛГБТ» у партнерстві з Article 19, Велика Британія. На сайті фонду Олени Пінчук, який займається допомогою людям, які живуть з ВІЛ/СНІД, можна знайти окремий розділ для працівників медіасфери. Сайт пропонує підручники та рекомендації, загальну просвітницьку інформацію, новини спільноти, контакти експертів для коментарів тощо. Як основу можна виокремити «Посібник з висвітлення теми ВІЛ/СНІДУ», виданий у Києві 2005 р., але який має всю загальну інформацію про ВІЛ/СНІД і все ще не втратив актуальності в аспектах медійної роботи. Велику частку рекомендаційного масиву літератури посідає жіноча тема, насильства над жінками та загалом толерантне висвітлення жінок у медіа. Одним з найпопулярніших видань стало «Гендер для медій» М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. Книга розкриває гендерні аспекти соціального життя (освіта, наука, професійна діяльність, політика тощо) з акцентом на діяльності медіа. У 2018 р. був створений poradnik «Гендерна чутливість українських медій» ГО «Гендерний центр Волинської області» за підтримки USAID. Посібник розкриває важливість гендерночутливих матеріалів, лексики та загалом залучення жінок до створення контенту. Коротку інформацію щодо людей з інвалідністю можна знайти на сайті Національної асамблеї людей з інвалідністю в Україні. В окрему категорію можна виділити підручники з прав людей загалом. До прикладу, «Права людини та мас-медіа в Україні: збірник конспектів лекцій» у двох частинах за редакцією І. Виртосу та К. Шендеровського. Підручник охоплює чи не всі можливі види дискримінації проти нацменшин, ЛГБТІК-людей, ув'язнених, дітей та інших з рекомендаціями до поліпшення викладу та загалом чутливості журналістів до меншин.

Підручники та рекомендації, присвячені суто правам дітей, можуть значно допомогти у створенні такого матеріалу, що не поставить дитину у загрозову ситуацію. За підтримки ЮНІСЕФ у 2009 р. був виданий «Медіа та права дитини. Посібник для журналістів, створений самими журналістами». Підручник наголошує на ризиках, які можуть бути не враховані автором, у ситуаціях дитячої вразливості (злочинність, здоров'я, ідентичність тощо). ГО «Телекритика» 2016 р. опублікувала спеціальний звіт «Діти в медіа: як висвітлювати й дотримуватися правил». Хоча звіт присвячений конкретній ситуації порушення прав дитини, його можна трактувати як загальноприйнятні правила журналістської роботи в українських реаліях.

Водночас самі журналісти працюють над покращенням стандартів роботи. Тому на професійних сайтах можна знайти доволі широкий спектр підручників, статей та практикумів. Чи не найбільшу добірку підручників та посібників можна знайти на сайті Центру прав людини ZMINA. Також джерела для професійної освіти подано на сайті ІМІ. Сайт MediaLab пропонує рекомендації щодо висвітлення тем жінок, важкохворих, біженців, нацменшини та інших вразливих груп.

Сьогодні ми все ще можемо говорити про нестачу матеріалів про меншини, а головне – про нестачу толерантного ставлення до них журналістів та медіа, відповідно суспільства. Недостатні знання про права та обов'язки призводять до того, що люди не помічають дискримінаційного ставлення як до себе, так і до інших груп, які потребують активного медійного висвітлення для вирішення їх проблем та запитів. Глобалістичні процеси, яких неможливо уникнути, звичайно, вносять корективи, змушуючи вразливі групи все гучніше заявляти про себе та вимагати визнання, але водночас становлення відносно молодого держави через характерний для цього процесу традиціоналізм змушує сконцентруватися на потребах «нормальної» більшості, а не меншості, яка все ще «не на часі».

IV. Висновки

Отже, сьогодні в Україні можна прослідкувати загальнонаціональне бажання долучитися до світових стандартів прав людей, але водночас не втратити національної складової, яка глибоко вкорінена в традиціях. Намагання ввести європейські цінності в український контекст призводить до конфронтації глобальних та локальних елементів культури, світоглядів, стилів життя, яку неможливо подолати без механізмів прийняття іншого. Саме тому вивірена інформаційна політика важлива як у контексті окремого медіа, так і загалом для всіх гравців ринку. Медіа як одна з ва-

жливих ланок формування ідей можуть підготувати основу для розуміння власних прав та обов'язків, а головне – для надання прав меншинам.

Маючи в основі законодавчу базу, спеціалізовані курси в закладах вищої освіти, рекомендації до дії від професіоналів і науковців, українська інформаційна політика виглядає як така, що повинна якісно забезпечувати та захищати права людей. Питання полягає в реалізації: постійній увазі до тем дискримінації, етичному висвітленні питань уразливих груп, наданні голосу, формуванні толерантного ставлення до Іншого тощо.

Таким чином, українська інформаційна політика дає оптимістичні основи для журналістської роботи, але потребує якіснішої імплементації на практиці.

Перспективи досліджень ми вбачаємо в детальному вивченні реалізації норм інформполітики, стандартів журналістської роботи та перспектив розвитку напрямів соціальної журналістики.

Список використаної літератури

1. Арістова І. В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти : монографія. Харків : Вид-во ун-ту внутр. справ, 2000. 368 с.
2. Березовська І. Р., Русак Д. М. Державна інформаційна політика України та основні напрями її вдосконалення. *Міжнародні відносини. Серія: Економічні науки*. 2014. № 4. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/132 (дата звернення: 08.02.2021).
3. Боднар І. Р. Основні проблеми реалізації державної інформаційної політики. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2017. Вип. 52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2017_52_5 (дата звернення: 08.02.2021).
4. Губерський Л. В., Камінський Є. Є., Макаренко Є. А. Інформаційна політика України: європейський контекст : монографія. Київ : Либідь, 2007. 306 с.
5. Гурковський В. І. Державне управління розбудовою інформаційного суспільства в Україні (історія, теорія, практика) : монографія. Київ : Науковий світ, 2010. 396 с.
6. Директива ЄС про аудіовізуальні медіапослуги 2018/1808. URL: <https://rm.coe.int/brochure-25-10-19-final-to-print/1680993a6e> (дата звернення: 09.02.2021).
7. Кодекс етики українського журналіста. *Незалежна медіа-профспілка України*: веб-сайт. URL: <http://nmpu.org.ua/kodeks/> (дата звернення: 10.02.2021).
8. Концепція інформаційної безпеки України: проект. ОБСЄ. URL: <https://www.osce.org/files/f/ documents/0/2/175056.pdf> (дата звернення: 10.02.2021).
9. Негодченко В. Основні напрями державної інформаційної політики в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 4. С. 77–81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_4_15 (дата звернення: 08.02.2021).
10. Нестеряк Ю. В. Державна інформаційна політика України: теоретико-методологічні засади : монографія. Київ : НАДУ, 2014. 292 с.
11. Пахнін М. Л. Особливості державної інформаційної політики в розвинених країнах світу. *Теорія та практика державного управління*. 2014. Вип. 4. С. 414–422.
12. Пахнін М. Л. Принципи, завдання та інструменти державної інформаційної політики України в сучасних умовах. *Теорія та практика державного управління*. 2014. Вип. 3 (46). С. 1–9.
13. Пожуєв В. І. Формування державної інформаційної політики в умовах глобалізації. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2010. Вип. 43. С. 4–12.
14. Почепцов Г. Г., Чукут С. А. Інформаційна політика : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ : Знання, 2008. 663 с.
15. Про видавничу справу : Закон України від 5 червня 1997 р. № 318/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.02.2021).
16. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 10.01.2021).
17. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text> (дата звернення: 10.02.2021).
18. Проект «ЄС та Рада Європи працюють разом для підтримки свободи медіа в Україні». *Офіс «Ради Європи в Україні»*: веб-сайт. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/eu-and-council-of-europe-working-together-to-support-freedom-of-media-in-ukraine> (дата звернення: 10.02.2021).
19. Про захист суспільної моралі агентства : Закон України від 20 листопада 2003 р. № 1296-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1296-15#Text> (дата звернення: 10.02.2021).
20. Про інформаційні агентства : Закон України від 28 лютого 1995 р. № 74/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.02.2021).
21. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1994 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 10.02.2021).
22. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 р. № 2400-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> (дата звернення: 10.02.2021).
23. Про телебачення та радіомовлення : Закон України від 21 грудня 1993 р. № 3759-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text> (дата звернення: 10.02.2021).
24. Романенко Є. О. Комунікативна політика держави: теоретико-методологічний аналіз : монографія. Київ : НАДУ, 2014. 400 с.

25. Сопілко І. М. Державна інформаційна політика України: стан та шляхи реалізації : монографія. Київ : МР Леся, 2014. 424 с.
26. Степанов В. Ю. Державна інформаційна політика: проблеми та перспективи : монографія. Харків : вид-во ТОВ «С.А.М.», 2011. 548 с.

References

1. Aristova, I. V. (2000). Derzhavna informatsiyna polityka: orhanizatsiyno-pravovi aspekty [State information policy: organizational and legal aspects]. Kharkiv: vyd-vo un-tu vnutr. sprav [in Ukrainian].
2. Berezovs'ka, I. R., Rusak, D. M. (2014). Derzhavna informatsiyna polityka Ukrayiny ta osnovni napryamy yiyi vdoskonalennya [State information policy of Ukraine and the main directions of its improvement]. *Mizhnarodni vidnosyny. Seriya: Ekonomichni nauky*, 4. Retrieved from http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/132 [in Ukrainian].
3. Bodnar, I. R. (2017). Osnovni problemy realizatsiyi derzhavnoyi informatsiynoi polityky [The main problems of implementation of the state information policy]. *Visnyk L'vivs'koho torhovel'no-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 52. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2017_52_5 [in Ukrainian].
4. Hubers'kyy, L. V., Kamins'kyy, Ye. Ye., Makarenko, Ye. A. (2007). Informatsiyna polityka Ukrayiny: yevropeys'kyy kontekst [Information policy of Ukraine: European context]. Kyiv: Lybid' [in Ukrainian].
5. Hurkovs'kyy, V. I. (2010). Derzhavne upravlinnya rozbudovanyim informatsiynym suspil'stvom v Ukrayini (istoriya, teoriya, praktyka) [State management of information society development in Ukraine (history, theory, practice)]. Kyiv: Naukovyy svit [in Ukrainian].
6. Dyrektyva EU pro audiovizual'ni mediaposluchy 2018/1808 [EU Directive on audiovisual media services 2018/1808]. Retrieved from <https://rm.coe.int/brochure-25-10-19-final-to-print/1680993a6e> [in Ukrainian].
7. Kodeks etyky ukrayins'koho zhurnalista [Code of ethics of the Ukrainian journalist]. *Nezalezhna media-profspilka Ukrayiny*. Retrieved from <http://nmpu.org.ua/kodeks/> [in Ukrainian].
8. Kontseptsiya informatsiynoi bezpeky Ukrayiny: proekt. OBSE [The concept of information security of Ukraine: project. OSCE]. Retrieved from <https://www.osce.org/files/f/documents/0/2/175056.pdf> [in Ukrainian].
9. Nehodchenko, V. (2016). Osnovni napryamy derzhavnoyi informatsiynoi polityky v Ukrayini [The main directions of the state information policy in Ukraine]. *Pidpryyemstvo, hospodarstvo i pravo*, 4, 77–81. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_4_15 [in Ukrainian].
10. Nesteryak, Yu. V. (2014). Derzhavna informatsiyna polityka Ukrayiny: teoretyko-metodolohichni zasady [State information policy of Ukraine: theoretical and methodological principles]. Kyiv: NADU [in Ukrainian].
11. Pakhnin, M. L. (2014). Osoblyvosti derzhavnoyi informatsiynoi polityky u rozvynenykh krayinakh svitu [Features of state information policy in developed countries]. *Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya*, 4, 414–422 [in Ukrainian].
12. Pakhnin, M. L. (2014). Pryntsypy, zavdannya ta instrumenty derzhavnoyi informatsiynoi polityky Ukrayiny v suchasnykh umovakh [Principles, tasks and tools of the state information policy of Ukraine in modern conditions]. *Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya*, 3 (46), 1–9 [in Ukrainian].
13. Pozyvav, V. I. (2010) Formuvannya derzhavnoyi informatsiynoi polityky v umovakh hlobalizatsiyi [Formation of the state information policy in the conditions of globalization]. *Humanitarnyy visnyk Zaporiz'koyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi*, 43, 4–12 [in Ukrainian].
14. Pocheptsov, H. H., Chukut, S. A. (2008). Informatsiyna polityka [Information policy]. Kyiv: Znannya [in Ukrainian].
15. Law of Ukraine On the publishing business from June 5 1997, № 318/97-VR. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
16. Law of Ukraine On access to public information from of January 13 2011, № 2939-VI. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> [in Ukrainian].
17. Law of Ukraine On printed mass media (press) in Ukraine: of November 16 1992, № 2782-XII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text> [in Ukrainian].
18. Proekt «EU ta Rada Yevropy pratsyuyut' razom dlya pidtrymky svobody media v Ukrayini» [The project "EU and Council of Europe work together to support media freedom in Ukraine"]. *Ofis «Radi Yevropy v Ukrayini»*. Retrieved from <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/eu-and-council-of-europe-working-together-to-support-freedom-of-media-in-ukraine> [in Ukrainian].
19. Law of Ukraine On the protection of public morals of the agency of November 20, 2003 № 1296-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1296-15#Text> [in Ukrainian].
20. Law of Ukraine On news agencies from 28 February 1995 № 74/95-VR. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
21. Law of Ukraine On information from October 2, 1994 № 2657-XII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> [in Ukrainian].
22. Law of Ukraine On Child Protection from April 26, 2001 № 2400-III. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> [in Ukrainian].
23. Law of Ukraine On Television and Radio Broadcasting from December 21, 1993 № 3759-XII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text> [in Ukrainian].

24. Romanenko, Ye. O. (2014). *Komunikatyvna polityka derzhavy: teoretyko-metodolohichnyy analiz* [Communicative policy of the state: theoretical and methodological analysis]. Kyiv: NADU [in Ukrainian].
25. Sopilko, I. M. (2014) *Derzhavna informatsiyna polityka Ukrayiny: stan ta shlyakhy realizatsiyi* [State information policy of Ukraine: state and ways of realization]. Kyiv: MR Lesya [in Ukrainian].
26. Stepanov, V. Yu. (2011). *Derzhavna informatsiyna polityka: problemy ta perspektyvy* [State information policy: problems and prospects]. Kharkiv: Vyd-vo TOV «S.A.M.» [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 24.02.2021

Received 24.02.2021

Zinenko O. I. Information Policy in the Field of Discrimination and Work With Children in Ukraine

The purpose of the article is to study the information policy in Ukraine regarding discrimination in general and children in particular through legislation and the work of public organizations. Having analyzed the existing norms for today, it is possible to establish their expediency, completeness, shortcomings for their further development and successful implementation, because they are the basis for the creation of a tolerant society.

Research methods. In the course of the research the methods of analysis, synthesis of information were used to study each structural unit of the document and to generalize the obtained conclusions; method comparison was used to identify common and unique features of documents; method of abstraction was used to highlight provisions related to working with children; deductive method was used for summarizing.

Results. The article analyzes the state norms of information policy concerning discrimination of vulnerable groups (including children), the work of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting, public organizations, and the Commission on Journalism Ethics. The textbooks and manuals for journalists, which are an effective support element in creating tolerant content and working with characters, were also considered. The result of the study can be considered a complete picture of Ukraine's information policy on discrimination, its coverage, and journalistic work on the topic.

Novelty. Although Ukrainian scholars have paid attention to information policy before, it should be noted that no research on discrimination has been conducted so far. Given the relevance of the topic and the public demand for it, the article for the first time summarizes the existing regulatory framework on this issue.

Practical meaning. Having accumulated information about the normative basis of work with children as a vulnerable group, it is possible to go in the direction of its improvement and full-fledged practical implementation in the work of journalists. The article will serve as a basis for further research in the field.

Key words: information policy, discrimination, journalism, legal framework, children.

Зиненко А. И. Информационная политика в сфере дискриминации и работы с детьми в Украине

Цель статьи – исследование информационной политики в Украине относительно дискриминации в целом и детей в частности через законодательство и работу общественных организаций. Проанализировав существующие сегодня нормы, можно установить их целесообразность, полноту, недостатки для дальнейшего их развития и успешной имплементации, ведь именно они составляют основу создания толерантного общества.

Методы исследования. В исследовании были применены методы анализа, синтеза информации для изучения каждой структурной единицы документа и обобщения полученных выводов; сравнения – для выявления общих и уникальных черт документов; абстрагирования – для выделения норм, касающихся работы с детьми; дедуктивный – для подведения итогов.

Результаты. В статье проанализированы государственные нормы информационной политики, касающиеся дискриминации уязвимых групп (в частности детей), работу Национального совета Украины по вопросам телевидения и радиовещания, общественных организаций и Комиссии по журналистской этике. Также рассмотрены учебники и пособия для журналистов, которые являются эффективным вспомогательным элементом в создании толерантного контента и работе с героями. Результатом исследования можно считать полную картину информационной политики Украины относительно дискриминации, ее освещения и журналистской работы с темой.

Новизна. Хотя внимание на информационную политику украинские ученые обращали и раньше, нужно сказать, что исследований, связанных с дискриминацией, пока проведено не было. Учитывая актуальность темы и общественный запрос на нее, статья впервые обобщает имеющуюся нормативную базу по этому вопросу.

Практическое значение. Аккумулировав информацию о нормативной основе работы с детьми как уязвимой группой, можно идти в направлении ее улучшения и полноценной практической реализации в работе журналистов. Статья будет служить основой для дальнейших исследований в области.

Ключевые слова: информационная политика, дискриминация, журналистика, законодательная база, дети.